

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นโลกที่ไร้พรมแดน มีการสื่อสาร ความรู้ ข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัด การแข่งขันกันพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งการแข่งขันทางการค้า มีค่านิยมทางวัตถุสูงมาก เกิดการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดสมดุล ทั้งทางจิตใจและวัตถุสิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้ ส่งผลให้สังคมไทยมีปัญหาสลับซับซ้อนกันมากขึ้น และเมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงตั้งแต่ พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา ทำให้เกิดปัญหาเพิ่มพูนหลายด้าน ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมอันส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เกิดปัญหาทุจริต คอร์รัปชันกันในทุกวงการ เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น ปัญหาการแพร่ขยายโรคเอดส์ และการติดยาเสพติดอย่างรุนแรงในสังคมเกิดกับเยาวชนของชาติเพิ่มขึ้น โดยลำดับ นอกจากนี้ ยังมีปัญหานักเรียนเล่นการพนัน นักเรียนยกพวกตีกันระหว่างโรงเรียน รวมทั้งปัญหาทางเพศ อันเกิดจากการแพร่หลายของสื่อลามก เป็นต้น การเกิดภาวะวิกฤติดังกล่าวทำให้สังคมหลายฝ่าย มีความเห็นว่า สังคมปัจจุบันเกิดการย่อหย่อนในการอบรมนิสัยให้เยาวชนของชาติ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง และรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีคุณธรรม จริยธรรมที่ด้อยลง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย ขยัน อดทน ประหยัด ลดค่านิยมเชิงวัตถุ มุ่งพัฒนาคนให้มีชีวิตพอเพียง โดยสถานศึกษาสมควร ได้จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืนและเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป (กรมวิชาการ, 2544 : 1)

ปัจจุบันปัญหาด้านการมีวินัยของนักเรียนในทุกระดับการศึกษาได้เพิ่มความหนักใจให้กับผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมากยิ่งขึ้น และสภาพโดยทั่วไปของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ก่อตัวขึ้น ทำให้นำเป็นห่วง เช่น การแสดงท่าทีไม่เหมาะสม การแต่งตัวไม่เหมาะสม การไร้ระเบียบวินัย การไม่เคารพกฎ กติกาทางสังคม การลืมวัฒนธรรม การทำความเคารพ ปัญหายาเสพติด ซึ่งปัญหาเหล่านี้ โรงเรียนได้มีวิธีการ

แก้ไข แต่ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้ปัญหาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะนักเรียนที่อยู่ในช่วงชั้นนี้ กำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมากในทางสังคม (วิศิษฐ์ หมายดี. 2541 : 147) สอดคล้องกับ อภิรัช มงคล (2550 : 75) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น

ในปัจจุบันที่ควรเน้นในเรื่องการยกระดับสติปัญญาของเด็กไทยให้เพิ่มขึ้นว่า ปัจจุบันนี้เด็กไทยมีปัญหาด้านการเรียน ทำให้เด็กเครียด หรือความลำบากในการปรับตัวไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนที่โรงเรียนได้หรือถูกผู้ปกครองต่อว่า ทำให้ไม่อยากไปโรงเรียน เกิดความซึมเศร้า ซึ่งเป็นสาเหตุให้เด็กหาความโดดเด่นไม่ถูกทาง ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ยาเสพติด เพศสัมพันธ์ การยกพวกตีกัน จนถึงการก่ออาชญากรรม และการฆ่าตัวเองตาย ถ้าช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ก็ถือเป็นการช่วยเพิ่มศักยภาพด้านสติปัญญาของเด็กได้ และสอดคล้องกับ ชัยณี จาคิกวณิช (2549 : 27) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญของเทคโนโลยี และอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาครอบงำ การเล็งดูบุตรหลานได้เปลี่ยนไป สังคมครอบครัวไทยเกิดการหย่าร้างมากขึ้น บุตรหลานขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง ส่งผลให้เด็กนักเรียนเกิดปัญหามั่วสุมอบายมุข และถูกใช้เป็นเครื่องมือในทางที่ผิดนำไปสู่พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือการแก้ไขอย่างเป็นระบบ โดยสถาบันในสังคมจะต้องเข้ามาดูแลร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาจะต้องเข้ามามีบทบาทและเป็นศูนย์กลางร่วมสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยการสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และจะต้องสร้างเครือข่ายในการพัฒนาเด็กนักเรียนจากโรงเรียน ครู-อาจารย์ ไปยังครอบครัวของเด็กนักเรียน เพื่อรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้กับเด็กนักเรียนในโรงเรียนได้ตระหนักถึงคุณธรรมและจริยธรรม ขณะที่ วิจิตร ศรีสอาน (2549 : 4) ได้เสนอนโยบายด้านการศึกษาต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อนำไปสู่การจัดทำนโยบายรัฐบาลด้านสังคม ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป คือ เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย พัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถานศึกษา การจัดการศึกษาจะเน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชน เพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคม คุณธรรมคุณภาพ สมรรถภาพและประสิทธิภาพ

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียน โดยตรง และจะต้องจัดการศึกษาให้ดำเนินไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้วางหลักไว้ว่า การจัดการ ศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข การพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีความสำคัญของประเทศชาติ ให้เป็นคนดี มีความประพฤติเรียบร้อย อยู่ในกรอบขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม มีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบสัมมาอาชีพ มีวินัย มีความรับผิดชอบ บำเพ็ญตนให้เกิด ประโยชน์ต่อส่วนรวม จะต้องพัฒนาทุก ๆ ด้าน คือ พัฒนาคำร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในด้านบุคลิกภาพ ของคนไทย เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมไทย โดยเฉพาะ อย่างยิ่งบุคลิกภาพในเรื่องการขาดความรับผิดชอบและความมีวินัย จำเป็นต้องพัฒนาและเริ่ม ปลูกฝังในระดับต้น ๆ ด้วยเหตุผลสำคัญที่ว่าธรรมชาติเด็กเล็กมีความยืดหยุ่น รับการอบรมสั่ง สอนได้ง่าย โรงเรียนจึงเป็นสถานที่ปลูกฝังความรับผิดชอบและสร้างระเบียบวินัยให้เกิด ขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้มากที่สุด (รุ่ง แก้วแดง. 2547 : 3)

ปัญหานักเรียนขาดระเบียบวินัย จะแสดงออกเป็นพฤติกรรมได้หลายรูปแบบ เช่น การไม่ตั้งใจเรียน การหนีเรียน มาสายเป็นประจำ การแต่งกายไม่สุภาพ แสดงกิริยาไม่เหมาะสม หนักขึ้นจนถึงขั้นทะเลาะวิวาทก่อให้เกิดความวุ่นวายในสังคม สร้างความหนักใจให้แก่ ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง การที่จะให้นักเรียน มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นพลเมืองดีของ ชาติบ้านเมืองนั้น ทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจัง อาทิ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน จะต้องช่วยกันอบรม ฝึกฝน เสริมสร้างคุณสมบัติที่สำคัญต่าง ๆ เช่น การมีวินัย ในตนเอง มีความซื่อสัตย์ สุจริต เชื่อมมั่นในตนเอง รู้จักเสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนรวม พุดเป็น ฟังเป็น คิดเป็น มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องให้เกียรติคนอื่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เป็นต้น (พูลสวัสดิ์ นาคเสน. 2544 : 5)

โรงเรียนเทศบาล บ้านส่องนางใย สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็น โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา ที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับช่วงชั้นที่ 1 ถึง ระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ในส่วนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งมีจำนวน 232 คน จะรับมาจากหลายพื้นที่ ทั้งใน เขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล และจากผลของการทำข้อมูลสารสนเทศด้านงานปกครอง นักเรียน พบว่า มีนักเรียนจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ยังมีความประพฤติไม่เหมาะสม โดยมักจะกระทำผิดระเบียบวินัยอยู่เสมอ ๆ ในหลาย ๆ ด้าน เช่น

มาโรงเรียนสายเป็นประจำ แต่งกายไม่เรียบร้อย ขาดความรับผิดชอบ หลบหนีการเรียน ไม่มี
 สัมมาคารวะ เป็นต้น (โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย. 2549 : 24) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็น
 ปัญหาที่สำคัญ และ อาจจะขยายวงกว้างออกไปสู่นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ อันจะทำให้ภาพพจน์
 โดยรวมของโรงเรียนตกต่ำลงได้ ซึ่งหากปล่อยไว้จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อนักเรียนโดยตรง

ผู้วิจัยในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานฝ่ายปกครอง จึงมีความสนใจที่จะ
 พัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย สังกัดกอง
 การศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน ได้อย่าง
 ถูกต้องสมบูรณ์ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างมี
 ความสุข และเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย
 สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม

สมมติฐานของการวิจัย

หลังจากพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนระดับระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาล
 บ้านส่องนางโย สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3
 มีระเบียบวินัยมากขึ้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่อง
 นางโย สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด
 การวิจัยไว้ 3 ด้าน (พนัส หันนาภินทร์ และคณะ. 2542 : 60) ดังนี้

1. ด้านการตรงต่อเวลา
2. ด้านความสะอาด
3. ด้านการแต่งกาย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย ปีการศึกษา 2550 จำนวน 232 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง คือ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย จำนวน 232 คน

1.3 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีจำนวน 9 คน ประกอบด้วย

1.3.1 ครูหัวหน้าระดับช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 1 คน

1.3.2 ครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 8 คน

1.4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 23 คน ประกอบด้วย

1.4.1 ผู้วิจัย

1.4.2 ครูหัวหน้าระดับชั้นช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 1 คน

1.4.3 ครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 1-3 จำนวน 8 คน

1.4.4 ผู้ปกครอง จำนวน 3 คน

1.4.5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน

1.4.6 นักเรียนหัวหน้าและรองหัวหน้าห้อง
ระดับชั้นมัธยมศึกษา 1-3 จำนวน 8 คน

2. ขั้นตอนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Principle) เพื่อพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย สังกัด กองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ภายใต้กรอบการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียน ใน 3 ด้าน คือ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสะอาด และด้านการแต่งกาย

3. กลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.2 การพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียน

3.3 การนิเทศติดตามผล

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2550 - 11 สิงหาคม 2550

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียน หมายถึง การปรับปรุงและส่งเสริมให้นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดไว้ ประกอบด้วย

1.1 การตรงต่อเวลา หมายถึง การที่นักเรียนมาโรงเรียนทันตามเวลาปกติ คือ เข้าแถวหน้าเสาธง เวลา 08.15 น. และการเข้าห้องเรียนในช่วงบ่าย เวลา 13.00 น.

1.2 ความสะอาด หมายถึง การรักษาความสะอาดของบริเวณ โรงเรียนที่รับผิดชอบ และความสะอาดด้านร่างกาย

1.3 การแต่งกาย หมายถึง การที่นักเรียน ได้แต่งกายถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนว่าด้วยการแต่งกาย

2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครู โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นครูหัวหน้าระดับชั้นช่วงชั้นที่ 3 และ ครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 1-3

3. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ดูแลนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม แต่งตั้งขึ้นเพื่อร่วมบริหารงานของโรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย ได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย เป็นที่ชื่นชมของผู้ปกครองและผู้ใกล้ชิด รวมทั้งสามารถปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป